

2009-09-29

Replik till Svenskt Vatten m fl.

Slammet från Revaqcertifierade reningsverk är precis detsamma efter certifieringen som innan, fullt av långlivade, icke nedbrytbara substanser. Tvärtemot certifieringens påstådda syfte, ”att undvika framtida problem” bäddar den för mycket obehagliga överraskningar. Att tala om certifierat slam är ett sätt att slå blå dunster i ögonen på en tillitsfull allmänhet.

Professorn i Miljökemi vid Chalmers, Göran Petersson, skickade nyligen ett öppet brev till miljö-, jordbruks- och folkhälsoministrarna, där han uppmanar till omprövning av slamspridningen. Aktuell forskning visar att slamföreträdnarna grovt underskattar riskerna.

Reningsverkens huvudargument, att återvinna fosfor i slammet, är helt ogrundat. Fosfor utgör en ytterst blygsam del av slammet och är dessutom hårt bunden genom reningsprocessen och kan svårligen tas upp av växterna. Att slammet ändå är åtråvärt kan förklaras av dess kväveinnehåll eller att bönderna får betalt för att ta emot det.

Det finns alternativ. Ett färdigt koncept, byggt på ett svenskt patent, EasyMining, presenterades nyligen för Naturvårdsverket. Det kan snabbt göra Sverige till ett föregångsland om tekniken får möjlighet att kommersialiseras här. Är vi på alerten kan vi om några år framställa så gott som kadmiumfri, växttillgänglig fosfor ur askan från förbränt slam. I Europa utanför Sverige är intresset för metoden stort men har hos oss hittills varit ljust.

När det gäller själva förbränningen visar studier från Chalmers att tillsats av slam vid sopförbränning bidrar till en gynnsammare förbränningsprocess. Att fosforbristen skulle vara så akut att vi inte kan spara askan några år i avvaktan på teknikens färdigställande är nonsens. EasyMinings process möjliggör också utvinning av växttillgänglig fosfor ur apatiten från vår gruvbrytning, vilket drastiskt skulle öka fosfortillgången.

Det är en önskedröm att reningsverken bestämmer vilka industrier som får vara anslutna. Vilken kommun vågar stänga av en industri som då hotar med att lägga ner verksamheten eller flytta?

Också användning av slam i anläggningsarbeten är ansvarslöst eftersom många av de giftiga substanserna läcker ut till grundvatten, sjöar och hav.

Kretsloppet bröts när växtodling skildes från djurhållning och vattentoaletten infördes. Förbränning av slammet är en adekvat metod i det system vi har byggt upp.

För nätverket Ren Åker Ren Mat

Lena Jarlov, ark, doc, styr.ledamot i Naturskyddsföreningen i Tanum

Per-Åke Sahlberg, lantmästare och styr.ledamot i Den Goda Jorden, f d ordf

LRF Skaraborg, KSLAs Jordbruksavd och European Dairy Farmers

Ren Åker Ren Mat: www.renakerrenmat.se